

נברן קטן שינה את ההבנה על האבולוציה של האנושות

Posted on 24 ביוני 2020 by שוש להב

מאובנים בני כ-200,000 שנה ממערה בכרמל, מעידים שיציאת האדם מאפריקה התרחשה דווקא בעידן הקרח

Categories: [כחול לבן](#), [ראשי](#)

Tag: [נברן](#), [האבולוציה של האנושות](#)

האם שמעתם על עידן הקרח? לא, לא רק מסדרת הסרטים אלא מהצד המדעי? והידעתם שאפשר ללמוד משרידים של נברן אחד קטן, על האנושות כולה? אז כדאי שתדעו שיש חדש בנושא: בניגוד לתיאוריה הרווחת, לפיה האקלים הקר והיבש בעידן הקרח היווה מחסום לנדידה בין-יבשתית של האדם, מחקר ישראלי חדש ומפתיע מגלה שהיציאה מאפריקה התרחשה דווקא באקלים שכזה, לפני כ-200,000 שנה.

במחקר, שבדק מאובנים של בעלי חיים ממערת מיסליה, שבגן לאומי הר כרמל, זוהו, בין השאר, מיני מכרסמים המאפיינים אזורים צפוניים וקרים. בעלי החיים נמצאו בסמיכות ללסת אנושית, בת קרוב ל-200 אלף שנים. המחקר פורסם השבוע ביום א' 21.6, במגזין המדעי Journal of Human Evolution.

ד"ר ליאור וויסברוד, מרשות העתיקות, שפירסם את הממצאים החדשים יחד עם **פרופ' מינה וינשטיין-עברון**, מהמכון לארכאולוגיה ע"ש זינמן באוניברסיטת חיפה, מספרים: "חקרנו מאובנים זעירים, רובם קטנים ממ"מ בודד, שהתגלו

בתוך אותה שכבה שבה נמצאה לפני כשנתיים הלסת האנושית הקדומה ביותר של מין האדם המודרני (הומו ספיאנס) מחוץ לאפריקה, ממצא שפורסם על ידי פרופ' ישראל הרשקוביץ' מאוניברסיטת תל אביב ופרופ' מינה וינשטיין-עברון מאוניברסיטת חיפה, בכתב העת היוקרתי Science. המאובנים שנחקרו כעת, זוהו כשייכים ל-13 סוגים שונים של מכרסמים ואוכלי חרקים קטנים, שחלקם חיים היום באזורים גבוהים וקרים, כגון הרי הזאגרוס שבצפון אירן ובהרי הקווקאז".

הלסת האנושית ממערת מיסליה. צילום: ישראל הרשקוביץ', אוניברסיטת תל אביב

ד"ר וויסברוד אומר שמדהים שאפשר ללמוד משרידים של נברן אחד קטן, על האנושות כולה. בין המינים שהתגלו בחפירה, הופתעו מאוד לגלות גם בעלי חיים שמסוגלים לחיות רק באקלים קר - ביחוד מין מסויים בשם נברן חפרפרת, שחי כאן בתקופת הקרח ונעלם מאזורינו לפני יותר מ-150 אלף שנים. משמעות הדבר היא, שכאן בארץ שררו תנאי קור שאפשרו את מחייתו של אותו בעל חיים.

מציאת הלסת האנושית בשכבת החיים של הנברן, משמעה שהאדם חי ושרד בתנאים אלה! לשרידים הזעירים של בעלי החיים הקטנים שנחקרו, יש חשיבות ראשונה במעלה לחקר האבולוציה האנושית. בעזרת המאובנים ניתן לגלות באילו תנאים יכולים היו בני האדם הקדומים לשרוד בתקופות פרהיסטוריות שונות, ובאיזה קצב התפתחה היכולת האנושית להסתגל לתנאי אקלים מגוונים.

המחקר הזה מגלה כעת, שהיציאה מאפריקה התרחשה דווקא בתקופה של אקלים גלובלי של תקופת הקרח, ותומך בסברה שההתאמות שבזכותן הפך המין האנושי למין הדומיננטי בכדור הארץ, הופיעו כבר בשלב מוקדם באבולוציה שלנו. לדברי פרופ' וינשטיין-עברון, החוקרת שניהלה את החפירה במערת מיסליה: "התגליות הפרהיסטוריות בישראל, ובאזורים נוספים של צפון אפריקה ודרום-מזרח אירופה, משנות את התפיסות הקיימות בנוגע לאבולוציה של האדם. תגליות אלו שופכות אור על מוצאו של האדם המודרני והתפתחות היכולות הפיסיולוגיות והתנהגותיות המודרניות. יכולות אלו הן שאפשרו לנו להגיע לכל אחת מן היבשות תוך פרק זמן קצר יחסית במונחים אבולוציוניים, לזרז את הכחדתם של מיני אדם קדומים יותר, ולמעשה לכבוש את העולם. אם זה לא היה האקלים שעיצב בתחילה את אבותינו הקדומים, יהיה על החוקרים לבחון הסברים אחרים, ובהם כאלה שקשורים בדמוגרפיה של אוכלוסיות, יחסי הגומלין עם מיני אדם אחרים, או הופעתם המאוחרת של חידושים טכנולוגיים".

סרטון על נברן קטן. צילום רשות העתיקות

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם'